

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/759/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

53/2014. (II. 26.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ képviselője útján 2012. szeptember 12-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2014. február 26-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos képviselője útján 2012. szeptember 12-én postai úton terjesztette elő a panaszát.

I.

1) A panaszos képviselője a beadványában előadta, hogy a panaszos 2012. szeptember 4-én otthonában tartózkodott, és fejhallgatóval zenét hallgatott. Két dal között arra lett figyelmes, hogy hangosan zörgetnek az ajtaján, ezért kinyitotta a lakása ajtaját. Az ajtóban legalább négy rendőrt látott meg, akik mondták neki, hogy be kívánnak menni a lakásba, ám azt nem közölték a panaszossal, hogy miért. A panaszos megkérdezte, hogy a rendőrök rendelkeznek-e bármilyen hivatalos irattal vagy engedéllyel, amivel a lakásába jogszerűen lépnének be, de a rendőrök közölték a panaszossal, hogy jobban jár, ha beengedi őket, ezért a panaszos így tett. Az intézkedést fogantató rendőrök a lakásba belépés alkalmával sem adtak a panaszos kérdésére tájékoztatást, hogy miért érkeztek. A panaszos elmondása szerint a lakásában körbenéztek, és közölték, hogy előállítják, ezért öltözzön fel. A panaszos többször kérdezte a rendőröktől, hogy milyen indokkal állítják elő, ám a rendőrök nem adtak neki tájékoztatást az előállítás jogalapjáról, hanem ordítva válaszoltak neki, hogy öltözzön fel, mert rendőrségi eljárás alatt áll.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A panaszos képviselője szerint a lakásba lépő rendőrök megszegték az Rtv. 39. § (1) bekezdésébe foglalt kötelezettségüket, mert bebocsátás, illetve hatósági határozat hiányában léptek be a panaszos lakásába és arra egyéb körülmény sem adott okot.

A rendőrkapitányságra autóval, bilincs nélkül állították elő a panaszost, aki az autóban is megkérdezte az intézkedést foganatosító rendőröket, hogy miért állítják elő, ám a rendőrök ekkor is ordítva csak annyit válaszoltak neki, hogy rendőrségi eljárás alatt áll. Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr köteles lett volna nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. A rendőrök intézkedésének eredményességét nyilvánvalóan nem veszélyeztette volna az intézkedés tényének és céljának szóban való közlése, ezért magatartásukkal az intézkedő rendőrök megszegték az Rtv. 20.§ (2) bekezdésébe foglalt kötelezettségüket, és a képviselő szerint megsértették a panaszos tájékoztatáshoz való jogát.

A panaszost először a rendőrkapitányság aulájában ültették le, ahol közvetlenül mellette ült egy rendőr, aki a panaszost felügyelte. A panaszos előtti asztalon egy kancsó víz volt. A panaszos megkérdezte, hogy ihat-e belőle. A körülötte lévő rendőrök közül az egyik azt válaszolta, hogy nem ihat. A panaszos megkérdezte, hogy miért nem ihat, amire azt a választ kapta, hogy azért, mert nincsen pohár. A panaszos ekkor azt mondta, hogy legalább a mosdóba engedjék ki vizet inni, de erre is csak az volt az egyik rendőr válasza, hogy „majd ha eljön az ideje”. A panaszos képviselőjének véleménye szerint az intézkedő rendőrök azzal, hogy a panaszosnak nem engedték meg, hogy szomját oltsa, az emberi méltósághoz való jogát sértették meg.

A panaszos a rendőrkapitányság aulájában a telefonjáról fel akarta hívni a gyermekei édesanyját, ám csak arra volt lehetősége, hogy a személyt megcsörgetse, mivel a rendőrök felszólították, hogy kapcsolja ki a telefonját, és szedje is szét. A panaszos ennek eleget tett, ám arról nem tájékoztatták, hogy miért nem élhet a hozzátartozója, vagy más személy értesítésének a jogával. Ezzel a rendőrök jogsértést valósítottak meg, holott a telefonhasználat a várakozás közben nyilvánvalóan nem veszélyeztethette a rendőri intézkedés célját. Az intézkedést foganatosító rendőrök ezzel összefüggésben továbbá megsértették a panaszos tájékoztatáshoz való jogát is.

Ekkor a panaszost felszólították, hogy álljon az aulában egy fehér felület elé, mert lefényképezik. Több irányból is felvételt készítettek róla, anélkül, hogy elmondták volna, hogy arra miért van szükség, vagy milyen cselekmény elkövetésével gyanúsítják. Az aulában több ember is tartózkodott, akik láthatták, ahogyan a panaszost lefényképezik. A panaszos képviselőjének álláspontja szerint a rendőröknek lehetősége lett volna arra, hogy a panaszost olyan helyre kísérik, ahol nem teszik ki annak, hogy más személyek lássák, amint a rabosítás egyik elemét hajtják rajta végre. Ezzel a rendőrök újfent megsértették a panaszos emberi méltósághoz való jogát.

A panaszost a fényképezés után a rendőrkapitányság épületében a fogdarészlegre kísérték, ahol a nála lévő tárgyról jegyzéket vettek fel. A tárgyak felmérése során a jegyzéket író rendőr közölte a panaszossal, hogy a szemüvegét is vegye le. A panaszos eleget tett a felszólításnak, ám miután levette a szemüvegét, a rendőr nem írt fel semmit a szemüveggel kapcsolatban a jegyzékre. (A letett tárgyról készült jegyzéken nem is szerepel a panaszos szemüvege, hiszen ezt a tárgyat nem kellett letétbe helyezni). A panaszos kérte a rendőrt, hogy hadd vegye vissza a szemüvegét, mert anélkül gyengén lát (megjegyzi, hogy a panaszos egyik szeme 2,5, a másik 3 dioptriás) és nem érzi biztonságban magát. A rendőr közölte a

panaszossal, hogy majd akkor veheti vissza, ha „sort kerített a szemüvegre”. A panaszos végül csak 5-10 perc elteltével kaphatta vissza szemüvegét. A jogi képviselő véleménye szerint azzal, hogy a panaszosnak csak 5-10 perc elteltével azután engedélyezték a szemüveg visszavételét, súlyosan megsértették az emberi méltósághoz való jogát. A rendőr magatartása az Rtv. 16. § (4) bekezdésébe foglalt tilalomba ütközött.

A jogi képviselő megjegyzése szerint a panaszos azáltal, hogy 5-10 percig gyengén látott a szemüvege nélkül, nem érezte teljesként a maga körül lévő valóságot. A panaszos – mint minden szemüveges, vagy más módon gyógyászati segédeszközzel, így pl. mankóra szoruló személy – személyi autonómiájához és testi épségéhez hozzá tartozik, hogy csak a legszükségesebb esetben, indokoltan és az intézkedéssel elérendő céllal arányos ideig fasszák meg gyógyászati segédeszközétől. A panaszos szemüvege pedig gyógyászati segédeszköz, mert a saját látásának korrekciója érdekében készítette szemészorvos segítségével. A panaszos szemüvegének 5-10 percig tartó elvétele olyan mértékben aránytalan beavatkozás volt, amellyel nemcsak a panaszos emberi méltósághoz való jogát sértette meg a jegyzéket felvevő rendőr, hanem a panaszos testi épségéhez (testi integritáshoz) való jogát is.

A panaszos a letételezés során újra jelezte, hogy fel kívánja hívni a gyermekei édesanyját, ám a fogdarészlegesen szolgálatot teljesítő rendőr ezt nem engedélyezte a panaszosnak, csak annyit mondott neki, hogy adja meg a személy nevét és telefonszámát. A panaszos azt hitte, hogy legalább a rendőr jelenlétében beszélhet a megadott személlyel, ám a rendőr azt mondta, hogy ezt nem teheti meg. Az intézkedést foganatosító rendőrök egyike ezzel megsértette a panaszosnak az Rtv. 18. § (1) bekezdés első mondatába foglalt jogát, hiszen nem biztosították számára, hogy gyermekei édesanyját értesítse, és tájékoztatást sem kapott arról, hogy erre mikor, milyen feltételek mellett kerülhet sor.

A panaszosnál lévő tárgyakról készült jegyzék felvétele után közölték a panaszossal, hogy mindjárt keresnek neki helyet egy zárkában, ám továbbra sem mondták meg, hogy miért állították elő. Néhány perccel ezután egy másik rendőr odament a jegyzéket felvevő rendőrhöz, és közölte, hogy „nem történt felismerés”, és hogy „vége van az eljárásnak, elmehet”, ám a panaszosnak csak annyit mondtak, hogy „tárgytalan az ügy”. Tehát ekkor sem tájékoztatták a panaszost arról, hogy vége van az eljárásnak, és hogy miért tartották eddig a rendőrkapitányságon, illetve miért engedik el, hanem csak annyit mondtak neki, hogy „tárgytalan az ügy”. A panaszos ekkor is kérdezte, hogy miért került sor az előállítására, amire azt felelték, hogy majd az ügyeletes tiszt tájékoztatja őt. A képviselő szerint ezzel újfent megsértették a panaszos tájékoztatáshoz való jogát.

A panaszost visszakísérték a rendőrkapitányság aulájába, ahol megkereste az ügyeletes tiszt szobáját, és megkérdezte, hogy miért állították elő. Az ügyeletes tiszt nem adott tájékoztatást, csak közölte, hogy az „életvédelmiskék” tudják erről tájékoztatni. A panaszos ekkor az „életvédelmiskékhez” ment, akik elmondták a panaszosnak, hogy késelés történt a panaszos lakóhelyének környékén, s egy hosszú hajú embert kerestek. (A panaszos szintén hosszú hajú.) Arról azonban nem adtak felvilágosítást, hogy miért mentek ki az ő címére, s honnan tudták, hogy az ő címén egy hosszú hajú ember lakik.

A panaszosnak kiállítottak egy igazolást a személyi szabadságát korlátozó rendőri intézkedés foganatosításáról, melyen az intézkedés jogalapjaként az Rtv. 33. § (1) bekezdés b) pontját jelölték meg, mely szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, aki ellen elfogatóparancsot, nemzetközi elfogatóparancsot, illetve európai elfogatóparancsot adtak ki. Az intézkedést foganatosító rendőrök azonban a

panaszossal szemben folytatott eljárási cselekmény során egyetlen alkalommal sem hivatkoztak arra, hogy elfogására és előállítására elfogatóparancs alapján kerülne sor, továbbá nem mutattak semmilyen iratot, mely alapján a panaszos elfogását és előállítását foganatosították volna. A panaszost sem a szabadon engedése után, sem azóta nem tájékoztatták arról, hogy az elfogatóparancsot visszavonták-e, vagy a panaszos még mindig körözés alatt áll. A fentiek miatt a panaszos előállítása jogszerűtlen volt, így a személyi szabadsághoz való jogát súlyosan megsértették. A panaszos előállítása a jogi képviselő szerint – amellet, hogy jogalapja sem volt – nem felelt meg az Rtv. 15. § (2) bekezdésébe foglalt arányosság követelményének sem. A rendőrök felajánlották a panaszosnak, hogy hazaviszik, ám a hazafelé vezető úton végig kérdezték a szomszédságban elkövetett késsel kapcsolatban. A panaszos lakásába az öt hazaszállító rendőrök újra bementek, és újfent szétnéztek. Arról faggatták, hogy milyen ruhát viselt aznap, felemelték az egyik ruhadarabját a szobájában, és kérdezték, hogy az micsoda. Ezzel végig azt a látszatot tartották fenn, hogy a panaszossal szemben továbbra is valamilyen eljárás van folyamatban. A rendőrök azzal, hogy ismét bebocsátás vagy hatósági határozat hiányában mentek be a panaszos lakásába, újfent megsértették az Rtv. 39. § (1) bekezdésébe foglalt kötelezettségüket.

A panaszos képviselője megjegyezte még, hogy a panaszos azóta sem tudja, hogy van-e vele szemben folyamatban eljárás.

Mindezek alapján kérte az ügy kivizsgálását.

2) A panaszos képviselője csatolta az előállítás időtartamáról szóló – a panaszos által is aláírt – igazolást. Eszerint a panaszos előállítására az Rtv. 33. § (1) bekezdés b) pontja alapján került sor, és 2012. szeptember 4-én 19 óra 10 perctől 20 óra 40 percig tartott. A panaszosnak ez idő alatt panasz vagy sérülése nem keletkezett. Az igazolás tartalmazza a Testületre vonatkozó jogorvoslati kioktatást, illetve az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának és a Magyar Helsinki Bizottságnak az elérhetőségeit.

3) A letéti jegyzék rögzíti, hogy a panaszostól 2012. szeptember 4-én 20 óra 10 perckor vették letétbe a nála lévő ingóságokat, amelyeket 20 óra 30 perckor kapott vissza. A letéti jegyzéken szemüveg nem szerepel.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) Dr. Sz. Z. r. alezredes 2012. október 10-én kelt átiratában előadta, hogy a panaszos hazaszállítást a BRFK Életvédelmi Osztály II. Alosztály I. csoportja részéről 2 fő hivatásos kollégája – S. P. r. őrnagy, E. I. r. főhadnagy — hajtotta végre. Elfogatóparancs a panaszos ellen nem volt kiadva, az intézkedés időpontjában vele szemben az előállítást bűncselekmény gyanúja alapozta meg. Az intézkedés alkalmazására bűncselekmény elkövetését követően, az elkövetéssel megalapozottan gyanúsítható személy elfogása, felderítése érdekében került sor. A panaszossal szemben utóbb szabálysértési vagy büntetőeljárás nem indult. Az intézkedésről a rendőrség nem készített videofelvételt.

2012. szeptember 4-én a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő emberölés büntetének gyanúja miatt a Be. 170. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel a (2) bekezdés

rendelkezéseire – a nyomozást rendelték el sor ismeretlen tettes ellen az alábbi tényállás alapján: 2012. szeptember 4-én 16 óra 50 perc körüli időben a Bp. F. utca – Sz. I. utca sarkán ismeretlen tettes egy alkalommal nyakon szúrta M. L.-t. A szúrás a sértett nyaki képleteinek bal oldalát érte, melynek következtében a nyaki erek sérültek, a helyszínen gyakorlatilag kivérzett. A kikerülő mentők a sértettet a helyszínen több alkalommal újraélesztették, majd kórházba szállították, ahol életét megmenteni már nem tudták. Az eljárás során bevezetett azonnali intézkedések és a meghallgatott személyek elmondása alapján a vélt elkövető kb. 35 éves, 175 cm magas, vékony testalkatú, fekete, pofacsontig érő, hullámos hajú, körszakállas, talán szemüveget viselő, fehér bőrű férfi volt, aki az elkövetés idején khaki színű rövid ujjú pólót viselt.

A bűncselekménnyel kapcsolatban a panaszost előállították az Rtv. 33. § (2) bekezdésének b) pontja alapján, amiről személyi szabadságot korlátozó jelentés is készült. Előállításának oka az volt, hogy valamikor az év elején a kerületi rendőrkapitányság intézkedett egy gépkocsi-feltörésnél a Ny. P. utca 71. szám környékén, ahol a bűncselekmény sértettjének a személyleírása nagyban hasonlított a fenti bűncselekmény elkövetőjének a szemtanúk által adott személyleírásához. Mivel a gépkocsi-feltörés sértettjét számítógépes rendszerek segítségével beazonosítani nem sikerült, így a rendőrök megjelentek a Budapest Ny. P. és T. utca kereszteződésénél található ingatlannál. A 2. számú ajtó alatti címről hosszas kopogtatást és felszólítást követően (kb. 15-20 perc elteltével) előjött a panaszos, aki éppen frissen volt borotválva. A személyleírása – a borotválkozástól eltekintve – megegyezett a szemtanúk által adott személyleírással. A panaszos zavartan viselkedett, csak többszöri kérdésre mondta el, hogy mikor ért aznap haza, illetve a hazaérkezésének az útvonalát nem tudta elmondani. A feltett kérdésre előadta, hogy kb. fél órája borotválkozott. Tekintettel a fentiekre a panaszost a rendőrök előállították a rendőrkapitányságra. A felismertetésre bemutatás során a szemtanú a panaszosban nem ismerte fel a bűncselekmény elkövetőjét, ezért vele szemben a személyi szabadságit korlátozó intézkedést azonnal megszüntették. Tekintettel arra, hogy a bűncselekmény az előállítást megelőzően, mindössze pár órával korábban történt, z elszámoltatásáig nyomozástaktikai szempontból hibás lett volna az érintett személlyel ennél több információt megosztani. Így ugyanis az elszámoltatás során általa adott válaszokból nem lehetett volna megállapítani, hogy azok saját tapasztalásait mutatják vagy az előzményeket a rendőröktől tudja, esetleg az általuk mondottak alapján következtette ki. A nyomozás kezdeti szakaszában az elkövetés körülményeiről, az elkövető motivációjáról semmilyen információ nem állt rendelkezésre, mindössze az elkövetőről adott személyleírás volt adott, amelynek a panaszos arcszórózetet leszámítva megfelelt, ugyanakkor az arcán friss borotválás látszott.

Az intézkedés alá vont szerepének legrövidebb időn belüli tisztázására a legegyszerűbb megoldás az érintettől készült fényképfelvétel bemutatása volt a sértettnek. Miután a tanú a panaszosban nem ismerte fel az elkövetőt, azonnali szabadon bocsátásáról intézkedtek. A szabadon bocsátást és ezzel együtt az igazolás kitöltését a rendőrkapitányság beosztottai végezték.

Tekintettel arra, hogy a tanú igen rövid ideig látta az elkövetőt és a panaszos arcvonásait a borotválkozással lényegesen megváltoztatta, a lehetséges elkövetői körből történő megnyugtató kizárása érdekében került sor lakásának átvizsgálására. Tekintettel arra, hogy a panaszos ebbe beleegyezett, nem volt szükség házkutatás elrendelésére. Ennek keretében a rendőrök átnézték gépkocsiját, valamint a panaszos megmutatta aznap viselt ruházatát. A kizárás érdekében beszéltek továbbá szomszédjaival is. A rendőrök a hazaszállítás előtt a szükséges tájékoztatást megadták a panaszosnak, és felajánlották, hogy hazaszállítják, a teljes

kizárása érdekében pedig a lakásban lévő tárgyakat szemrevételezik. A panaszos megértette, hogy ez az ő érdekét is szolgálja, hiszen ha nem követte el a bűncselekményt, ott nem található az a összefüggésbe hozható dolog, ezért beleegyezett a lakás átnézésébe és a hazaszállításába is.

Az intézkedés során a panaszos megjegyezte, hogy a történt bűncselekmény különös súlyára és társadalomra igen veszélyes voltára tekintettel megérti a vele szemben történt intézkedést, és reméli, hogy az elkövető felkutatása érdekében a továbbiakban is hasonló lelkesedéssel és határozottsággal látják el a rendőrök a feladatukat.

2) Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés rögzíti, hogy a panaszost 2012. szeptember 4-én 19 óra 10 perckor az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatták, az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján előállították, illetve ruházatát az Rtv. 29. § (4) bekezdése alapján átvizsgálták. A személyes szabadság korlátozásának helye [...] az Rtv. 39. § (1) bekezdés (b) pontja alapján. Az intézkedés során kényszerítő eszközt nem alkalmaztak a rendőrök.

Az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírásaként az alábbiakat rögzíti a jelentés. A rendőrség eljárást indított ismeretlen tettes ellen a Btk. 166. § (1) bekezdésbe ütköző és aszerint minősülő emberölés büntett gyanúja miatt, aki 2012. szeptember 4-én 16 óra 50 perc körüli időben a Bp. , F. utca Sz. I. h. utca sarkán egy alkalommal megszúrta egy budapesti férfi lakost, aki kórházba szállítását követően életét veszítette.

A bűncselekmény helyszínén J. Á. r. őrnagy a rendőrkapitányság munkatársa felhívta a rendőrök figyelmét arra, hogy valamikor az év elején intézkedett egy gépkocsi-feltörésnél a Ny. P. utca 71. szám környékén, amely bűncselekmény sértettjének a személyleírása nagyban hasonlít a fenti bűncselekmény elkövetőjének a szemtanúk által adott személyleírásához. Mivel a gépkocsi-feltörés sértettjét számítógépes rendszerek segítségével beazonosítani nem sikerült, így a rendőrök elmentek a Budapest Ny. P. és a T. utca kereszteződésénél található ingatlanhoz, ahol hosszas kopogtatást és felszólítást követően (kb. 15-20 perc elteltével) előjött a panaszos, aki éppen frissen volt borotválva. A személyleírása – a borotválkozástól eltekintve – megegyezett a szemtanúk által adott személyleírással. A panaszos zavartan viselkedett, csak többszöri kérdésre mondta el, hogy mikor ért aznap haza, illetve a hazaérkezésének az útvonalát nem tudta elmondani. A feltett kérdésre előadta, hogy kb. fél órája borotválkozott. A fentiekre tekintettel a rendőrök előállították a panaszost.

Az Rtv. 33 § (4) bekezdés alapján az előállítás okáról a tájékoztatást, illetve az előállítás idejéről szóló igazolást megkapta a panaszos. Az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a 19/1995. (XII. 13.) BM. rendelet 2. § (8), (9) bekezdése, és a 19/1996. (VIII.23.) ORFK utasítás 36/A. pontja alapján a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást szintén megkapta.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az intézkedés jogszerű és szakszerű, illetve arányos volt.

3) Sz. P. r. őrnagy 2012. szeptember 4-én kelt jelentésében előadta, hogy a panaszos elszámoltatása során elmondta, gyógyszerkutatóként dolgozik. Minden reggel 7 órakor távozik otthonról és 15 óra 40 perc körül ér haza. Aznap is ilyen időben érkezett haza, majd végig otthon tartózkodott. Fejhallgatóval hallgatott zenét, amikor a rendőrök bekopogtattak,

és azért tartott hosszú ideig amíg ajtót nyitott, mert először nem hallotta meg. Bajuszt évek óta visel, aznap azonban úgy döntött, levágja, de ennek különösebb oka nem volt.

A panaszosról rendelkezésre állt a személyi igazolvány törzslapja és a vezetői engedély törzslapja. A fotókat – melyek nem túl régiak és nagyban hasonlítanak a panaszos jelenlegi külsejéhez – bemutatták az ügyben szereplő 1. sz. tanúnak, aki a fényképek alapján teljes bizonyossággal kizárta, hogy a panaszost látta volna a bűncselekmény helyszínén.

A panaszos szabadon bocsátásáról ezt követően azonnal intézkedtek a rendőrök, majd engedélyével megszemléltek a lakását, ott a bűncselekménnyel összefüggésbe hozható tárgyakat (véres ruhát, vérrel szennyezett egyéb tárgyat) nem találtak. Beszéltek a panaszos szomszédjaival, K. M.-mel és V. R.-rel, akik elmondták, hogy a panaszos a mai napon is, mint mindig 15 óra 30 perc felé érkezett haza és ezután a rendőrök megérkezéséig nem látták elmenni. Elmondták, hogy a panaszos csak gépkocsival szokott közlekedni, még a boltba is autóval megy.

A jelentés rögzíti a r. őrnagy megállapítását, amely szerint a panaszos a bűncselekmény elkövetői köréből az adatok alapján kizárható.

4) Sz. P. r. őrnagy 2012. október 10-én kelt kiegészítő jelentésében előadta, hogy a panaszos hazaszállítása szolgálati gépkocsival történt, melyet E. I. r. fhdgy. vezetett, rajta kívül a hatóság részéről még a r. őrnagy volt jelen.

A panaszost a rendőrkapitányságon vették fel és tájékoztatták, hogy milyen bűncselekmény miatt került állították elő. Megjegyezte a r. őrnagy, hogy a panaszosnak ekkor már tudomása volt arról, hogy azért állították elő, mert hasonlít egy személyre, aki a közelben bűncselekményt követett el.

Megjegyzi a r. őrnagy, hogy tekintettel arra, hogy a bűncselekmény pár órával korábban történt, az elszámoltatásig nyomozástaktikai szempontból hibás lett volna az érintett személlyel ennél több információt megosztani. Így ugyanis az elszámoltatás során általa adott válaszokból nem lehetett volna megállapítani, hogy azok saját tapasztalásait mutatják vagy az előzményeket a rendőröktől tudja, esetleg az általuk mondottak alapján következtette ki.

A nyomozás kezdeti szakaszában az elkövetés körülményeiről, az elkövető motivációjáról semmilyen információ nem állt rendelkezésre, mindössze az elkövetőről adott személyleírás volt adott, amelynek a panaszos megfelelt. Kivételt képezett ez alól hiányzó arcszőrzete, viszont az arcán friss borotválás látszott. Az intézkedés alá vont szerepének legrövidebb időn belüli tisztázására a legegyszerűbb megoldás az érintettől készült fényképfelvétel bemutatása a sértettnek. Miután jelen esetben a tanú a panaszosban nem ismerte fel az elkövetőt, azonnali szabadon bocsátásáról intézkedtek a rendőrök. A szabadon bocsátást és ezzel együtt az igazolás kitöltését a rendőrkapitányság beosztottai végezték.

Tekintettel arra, hogy a tanú igen rövid ideig látta az elkövetőt, és a panaszos arcvonásait a borotválkozással lényegesen megváltoztatta, a lehetséges elkövetői körből történő megnyugtató kizárás érdekében került sor a panaszos lakásának átvizsgálására. Tekintettel arra, hogy a panaszos ebbe beleegyezett, nem volt szükség házkutatás elrendelésére. Ennek keretében a rendőrök átnézték a panaszos gépkocsiját, valamint az aznap viselt ruházatát. A

kizárás érdekében beszéltek továbbá szomszédjaival is. A hazaszállítás előtt a szükséges tájékoztatást megadták a rendőrök, és felajánlották, hogy hazaszállítják és egyúttal jelezték, hogy a kizárása érdekében a lakásban lévő tárgyakat szemrevételezik. A panaszos megértette, hogy ez az ő érdekét is szolgálja – hiszen ha nem követte el a bűncselekményt, nem találhatnak semmit sem nála –, beleegyezett a lakás átnézésébe és a hazaszállításába. A rendőrök meghallgatták továbbá arra vonatkozóan is, hogy merre járt, mit csinált a nap folyamán, kikkel találkozott, és van-e valamiféle tudomása a bűncselekményről.

A jelentés megjegyzi: tekintettel arra, hogy a rendőrkapitányság és a panaszos tartózkodási címe között gépkocsival körülbelül 2-3 perc az út, a „végig a bűncselekményről kérdeztük” előadás megfelelhet a valóságnak. Ebbe viszont beletartozik az is, hogy a panaszos is tett fel kérdéseket a bűncselekménnyel és az előállításával kapcsolatban, amelyre a kellő felvilágosítást megadták a rendőrök. Ennek során a panaszos megkérdezte, hogy ellene folyik-e ez az eljárás, erre választ kapott, elmondták neki, hogy nem, de szükséges a esetleges szerepének a tisztázása. Az intézkedés végén világossá vált a panaszos számára is, hogy sikerült a személyét az esetleges elkövetők köréből kizárni.

Az intézkedés során a panaszos megjegyezte, hogy a történt bűncselekmény különösen súlyára és társadalomra igen veszélyes voltára tekintettel megérti a vele szemben történt intézkedést, és reméli, hogy az elkövető felkutatása érdekében továbbiakban is hasonló lelkesedéssel és határozottsággal látják el a rendőrök a feladatukat.

5) M. K. r. alezredes, kapitányságvezető 2012. október 4-én kelt átiratában előadta, hogy 2012. szeptember 4-én bejelentés érkezett a rendőrségre, amely szerint a Budapest , F. utca és Sz. I. utca sarkán található bezárt vendéglátó egység előtt egy férfit nyakon szúrtak. A helyszínre érkező járőr a kapitányság ügyeletén keresztül mentőt kért és biztonsági intézkedés keretében intézkedett a sérült elszállítására, egyben a helyszín biztosítása mellett megkezdte az adatgyűjtést. Az ügyelet soron kívül értesítette a BRFK Központi Ügyeletét és a BRFK Bűnügyi Bevetési Osztályát.

A RobotZsaru Neo és BRFK Megyei NetZsaru rendszerben végrehajtott előzménykutatás adatai alapján a panaszos elfogását 2012. szeptember 4-én Zs. A. r. főhadnagy, a Budapesti Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Szervek Életvédelmi Osztály beosztottja fogatosította.

A panaszos megadott két telefonszámot a fogdai befogadásakor tett nyilatkozatban, azonban a kiértesítésre nem került sor, mert az előállító helyiségbe történt felkísérését követően 20 percen belül az életvédelmi nyomozók a szabadítását rendelték el.

A kapitányságvezető előadta még, hogy a személyi szabadságot korlátozó intézkedés időtartamáról kiállított igazolás aláírt példánya a kapitányságán nem található meg, mert a két példány egyikét a panaszos kapta, a másik példányt pedig a BRFK Életvédelmi Osztály munkatársai magukkal vitték.

6) B. J. r. őrm. 2012. október 4-én kelt jelentésében előadta, hogy az előállító helyiségbe történő befogadásakor rögzíteni kell a letéti jegyzőkönyvben a mobiltelefon típusát és azt is, hogy milyen SIM-kártya van benne. Ennek egyetlen módja, hogy a telefonból ki kell venni a SIM-kártyát. Befogadás közben az előállított nem telefonálhat, a befogadásakor kitöltött nyilatkozaton jelölheti meg, hogy kinek a kiértesítését kéri, a kérést az ügyelet teljesíti.

A Nyilatkozat szerint a panaszosnak sérülése nem keletkezett. Tekintve, hogy nem volt egészségügyi panasz és őrizetbe vételére sem került sor, orvost nem kellett hívni hozzá.

Az eltelt idő miatt a r. őrm. már nem emlékszik arra, hogy kért-e tőle vizet a panaszos. Erre lett volna lehetőség, mert a fogdán található konyhában van erre a célra műanyag pohár. Tekintettel arra, hogy gyakorlatilag még a befogadás közben, a letéti jegyzőkönyv felvételekor közölték az „életvédelmisket”, hogy a panaszost el lehet engedni, így ő összesen kb. 20 percet tartózkodott az előállító helyiségben. Az eltelt idő miatt arra már szintén nem emlékszik a r. őrm., hogy ki akart-e kéredzkedni a panaszos a mosdóba. Azonban amíg a letéti tárgyakat el nem vették az előállítóba befogadott személytől, nem engedhető el a mosdóba a szabályzat szerint, hogy ne tehessen kárt magában, illetve ott esetleg még nála levő tárgyakat ne rejthessen el.

Amikor a panaszost felvitték az előállító helyiségbe, annyi utasítást kapott a r. őrm., hogy kezdje meg a befogadását bűncselekmény gyanúja miatt. Arról nem kapott tájékoztatást, hogy milyen bűncselekmény gyanúja miatt állították elő, így az érintettnek tájékoztatást ekörben nem tudott adni.

Amikor az előállítóba felvitték, a panaszoson rajta volt a szemüveg, majd azt valamiért letette az asztalra, majd később visszatette, mert a jegyzőkönyvet csak úgy tudta aláírni. A szemüveg elvételéről nem volt szó. Összesen kb. 20 percet volt a panaszos az előállítóban. Éppen a cipőfűzőt vetette ki a r. őrm. a panaszos cipőjéből, amikor csengett a telefon. Azt Sz. Cs. r. hdgy. vette fel, és ő mondta, hogy az „életvédelmisket” jelezték, hogy a panaszost el lehet bocsátani.

7) B. E. r. szds. 2012. október 3-án kelt jelentésében előadta, hogy a panaszos előállítását a BRFK Életvédelmi Osztály beosztottjai fogatosították, és befogadás után, az előállító helyiségben helyezték el. Részére az előállítás időtartamára vonatkozóan igazolást állított ki a r. szds.. Emlékezete szerint a panaszos akkor nem élt panasszal. Az igazolás nyomtatványon szerepel a Magyar Helsinki Bizottság és a Testület elérhetősége.

A Rendőrkapitányság részéről eljárási cselekmény fogatosítására nem került sor. Tudomása szerint a BRFK Életvédelmi Osztály a szemtanúnak felismerésre bemutatást tartott, melyet követően a panaszos szabadítása felől rendelkeztek.

A panaszos megkérdezte a r. szds.-tól, hogy miért állították elő, erről azonban érdemleges információval szolgálni részére nem tudott. Közölte vele, hogy nem tud információval szolgálni erről és kikísérte a panaszfelvételi helységből a BRFK Életvédelmi Osztály beosztottjához, hogy az érdemleges tájékoztatást megkaphassa. Vele az BRFK Életvédelmi Osztályának beosztottjai csak az előállításnak tényét közölték, annak okát nem.

8) A „Nyilatkozat” elnevezésű – a panaszos által aláírt – irat rögzíti, hogy az előállítás kezdő időpontja 2012. szeptember 4-én 20 óra 10 perc. A panaszosnak sérülése, illetve panasz nem keletkezett az előállítás kapcsán. Az előállítással, az előállító helyiségben történő elhelyezéssel, illetve az ott tartózkodással kapcsolatos jogokról és kötelezettségekről, illetve a jogorvoslati lehetőségekről tájékoztatták a panaszost. A panaszos két személy kiértesítését kérte.

9) A fogdakönyv és a befogadó könyv panaszost érintő részei szerint a panaszos fogvatartásának kezdete 2012. szeptember 4-én 20 óra 10 perc, az elbocsátásának időpontja pedig 20 óra 30 perc.

10) A Netzsaru rendszer panaszosra vonatkozó adatai nem tartalmazzák a panaszosra vonatkozóan részletes személyleírást, csupán a fehér bőrszín és a 181-185 közötti magasságot, ugyanakkor személyi adatait és a lakcímét pontosan rögzíti a nyilvántartás.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, illetve az abból levezethető testi integritáshoz a IV. cikk (1) bekezdésében rögzített személyi szabadsághoz, valamint a XXIV. cikkben foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát és a VI. cikkben rögzített magánlakás sérthetlenségéhez fűződő jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület első lépésben azt vizsgálta, hogy a panaszossal szemben fenn állt-e valamely bűncselekmény elkövetésének olyan mértékű gyanúja, ami a vele szembeni bármely intézkedést megalapozhatta volna, amely vele szemben intézkedési kötelezettséget teremtett a rendőrség oldalán.

A rendőrség átiratában a panaszossal szembeni valamennyi intézkedés okaként arra hivatkozott, hogy 2012. szeptember 4-én a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő emberölés bűntettének gyanúja miatt a Be. 170. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel a (2) bekezdés rendelkezéseire – a nyomozást rendelték el ismeretlen tettes ellen az alábbi tényállás alapján: 2012. szeptember 4-én 16 óra 50 perc körüli időben a Bp. F. utca – Sz. I. utca sarkán (a panaszos lakásának közelében) ismeretlen tettes egy alkalommal nyakon szúrta M. L.-t. A szúrás a sértett nyaki képleteinek bal oldalát érte, melynek következtében a nyaki erek sérültek, a helyszínen gyakorlatilag kivérzett. A kikerülő mentők a sértettet a helyszínen több alkalommal újraélesztették, és kórházba szállították, ahol azonban az életét megmenteni már nem tudták. Az eljárás során bevezetett azonnali intézkedések, meghallgatott személyek elmondása alapján a vélt elkövető kb. 35 éves, 175 cm magas, vékony testalkatú, fekete, pofacsontig érő, hullámos hajú, körszakállas, talán szemüveget viselő, fehér bőrű férfi, aki az elkövetés idején khaki színű rövid ujjú pólót viselt.

A rendőri jelentésekből kitűnik, hogy a panaszos ügy került a rendőrség látókörébe, hogy az egyik intézkedő rendőr emlékezett egy esetre az év elejéről, ahol a kerületi rendőrkapitányság intézkedett egy gépkocsi-feltörésnél a Ny. P. utca 71. szám környékén, amely a bűncselekmény sértettjének a személyleírása nagyban hasonlított a fenti bűncselekmény elkövetőjének a szemtanúk által adott személyleírásához. Mivel a gépkocsi-feltörés sértettjét számítógépes rendszerek segítségével beazonosítani nem sikerült, a rendőrök megjelentek a Budapest, Ny. P. és a T. utca kereszteződésénél található ingatlannál. Ahol a 2. számú ajtó alatti címről hosszas kopogtatást és felszólítást követően (kb. 15-20 perc elteltével) előjött a

panaszos, aki éppen frissen volt borotválva. A személyleírása – a borotválkozástól eltekintve – megegyezett a szemtanúk által adott személyleírással.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdése azzal egészíti ki a fenti szabályt, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki. A 8. §-a szerint pedig a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást.

Ahhoz, hogy a Testület a rendőrség által megjelölt intézkedés, és előállítási ok megalapozottságáról állást foglaljon, azt kell mérlegelnie, hogy felmerülhetett-e a panaszossal szemben bűncselekmény elkövetésének a rendőrségi fellépéshez szükséges fokú gyanúja.

A kérdéssel kapcsolatban a Testület utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely bűncselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy valamely eljárás alá vont személy elkövetett-e bűncselekményt, azonban ha – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként bűncselekmény gyanújára hivatkozik – nem végeznél a rendőri intézkedés alapjául szolgáló magatartás értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a panaszos részéről a bűncselekmény elkövetésének gyanúja felmerülhetett-e.

A Btk. 166. § (1) bekezdése szerint aki mást megöl, bűncselekményt követ el.

A rendőri jelentésekből nem tűnik ki olyan egyedi és jellemző adat vagy körülmény, ami megalapozta volna a panaszossal szembeni konkrét gyanút. Önmagában az a körülmény, hogy a feltételezett elkövető és a panaszos is középkorú férfi, akinek sötét haja és arcszőrzete volt, illetve, hogy a panaszos is az elkövetés helyéül szolgáló kerületben lakik (az elkövetés helyétől mintegy 1 km távolságra) egyéb, az elkövetésre utaló körülmény hiányában nem elegendő az intézkedéshez szükséges gyanú megállapításához. Ezekkel a külső jegyekkel vélhetően számos személy rendelkezik a kerületben. Ráadásul egyrészt ellentmondások is voltak, mivel a panaszos magassága nem volt azonos a személyleírásban szereplővel (175 és 180-85 cm), illetve a személyleírás körszakállról beszél, míg a jelentések szerint a panaszos a bajszát borotválta le), másrészt a panaszos neve a korábbi ügyben sem mint elkövető, hanem mint sértett merült fel. A szemtanú fentiekben ismertetett személyleírása nem tartalmaz olyan egyedi azonosítót, külső jegyet, ami miatt a gyanú a panaszossal szemben megalapozottan merülhetett volna fel, és ami a hasonló külső tulajdonsággal rendelkező személyek köréből őt egyértelműen kiemelte volna. (Amennyiben egy olyan általános személyleírást fogadnánk el a rendőri intézkedés indokaként, amilyenre a konkrét esetben a rendőrség hivatkozott, az oda

vezetne, hogy egy-egy ügyben a rendőrségnek a lakosság jelentős hányadát kellene intézkedési alá vonnia. Ez pedig ellehetetlenítené a rendőrség munkáját és nyilvánvalóan szükségtelen jogkorlátozáshoz vezetne.)

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a panaszossal szemben nem állt fenn az intézkedéshez szükséges úgynevezett „egyszerű” gyanú sem.

Ennélfogva a panaszolt intézkedés további elemei is jogszerűtlenek voltak, ám az egyes intézkedési elem jogszerűtlensége tovább növeli a sérelem mértékét, ezért a Testület azokat egyenként vizsgálta az alábbiak szerint.

2) A Testület ezt követően a panaszos azon kifogását vizsgálta, hogy a rendőrök jogszabályi felhatalmazás hiányában intézkedtek a lakásában.

A panaszos szerint a lakásba lépő rendőrök megszegték az Rtv. 39. § (1) bekezdésébe foglalt kötelezettségüket, mert annak ellenére léptek be a panaszos lakásába, hogy rendelkeztek volna hatósági határozattal vagy bebocsátották volna őket, és mivel ugyanakkor az Rtv. 39. § (1) bekezdésének egyik pontja sem állt fenn a panaszos viszonylatában, csak bebocsátással, vagy hatósági határozattal léphettek volna be jogszerűen a panaszos magánlakásába.

A panaszos elmondása szerint akkor, amikor rendőrök érkeztek a lakásához, éppen zenét hallgatott, a hangos zörgést később vette csak észre. Az ajtajában álló rendőrök be akartak menni a lakásába, de annak okát nem jelölték meg. A panaszos megkérdezte, hogy rendelkeznek-e bármilyen hivatalos irattal vagy engedéllyel, amivel a lakásába jogszerűen lépnének be, de a rendőrök közölték a panaszossal, hogy jobban jár, ha beengedi őket, ezért a panaszos így tett.

Az előállításról készült jelentés szerint a magánlakásban intézkedés jogalapja az Rtv. 39. § (1) bekezdés b) pontja volt.

Az Rtv. 39. § (1) bekezdése szerint a rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, kivéve

- a) segélyhívás esetén vagy öngyilkosság megakadályozása céljából;
- b) bűncselekmény elkövetésének megakadályozása, megszakítása, vagy a bűncselekmény elkövetőjének vagy gyanúsítottjának elfogása és előállítása céljából;
- c) közveszély, továbbá az életet vagy testi épséget fenyegető közvetlen veszély elhárítása, illetőleg az ilyen veszélyben lévők kimentése érdekében;
- d) rendkívüli vagy tisztázatlan okból bekövetkezett halálesettel kapcsolatos intézkedés megtételére;
- e) végrehajtási eljárás lefolytatása céljából, ha az abban való közreműködés - jogszabály alapján - a rendőrség számára kötelező;
- f) az elővezetés végrehajtása érdekében;
- g)
- h) a szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy előállítása céljából;
- i) személy- és létesítménybiztosítási intézkedés [46. § (1) bekezdés c) pont] végrehajtására;
- j) ha ez előállítás a törvényben meghatározott egyéb okból szükséges.

(4) A magánlakásban való tartózkodás csak a feladat végrehajtásához szükséges ideig tarthat.

Tekintettel arra, hogy a Testület álláspontja szerint nem állt fenn a panaszossal szemben az intézkedéshez szükséges gyanú (emberölés elkövetésének a gyanúja), ezért a Testület nem fogadta el a rendőrség Rtv. 39. § (1) bekezdés b) pontjára vonatkozó (bűncselekmény elkövetőjének elfogása) hivatkozását.

Megjegyzi a Testület, hogy a fentiek miatt az a rendőri intézkedésnek magánlakásban csak akkor lett volna helye, ha ahhoz az intézkedő rendőrök rendelkeztek megfelelő hatósági határozattal, vagy a panaszos beengedte volna őket. A jelen esetben a rendőri iratok nem tartalmaztak ilyen hatósági határozatot, a panaszos pedig maga nyilatkozott úgy, hogy beengedte a rendőröket az ingatlanba, ugyanakkor hozzátette, hogy erre a „beengedésre” a rendőri fellépés módja miatt került sor. Arról viszont, hogy a panaszos a rendőrök fellépését érezhette-e akaratot hajlító vagy megtörő módon fenyegetőnek, a Testület egyéb bizonyítékok hiányában nem tudott állást foglalni. Azonban figyelemmel arra, hogy a panaszos beengedő magatartására a rendőri iratok egyáltalán nem hivatkoztak, a Testület az intézkedés alapjának mindössze a fentebb hivatkozott Rtv. 39. § (1) bekezdés b) pontját tekinthette, és megállapíthatónak találta a panaszos jogséremlmét a magánlakásban intézkedés miatt.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint sérült a panaszos magánlakás sérthetlenségéhez fűződő joga.

3) A panaszos előállítására kapcsán az alábbi megállapításokra jutott a Testület.

A rendőri jelentések az előállítás okaként az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontját, azaz a bűncselekmény gyanúját jelölték meg. A jelentések a fentebb megjelölt személyleírás mellett az intézkedés okaként azt rögzítették, hogy a panaszos zavartan viselkedett, és az arca láthatóan frissen volt borotválva, illetve, hogy nem tudta elmondani, hogy pontosan mikor érkezett haza. Ugyanakkor az intézkedésben résztvevő egyik rendőr (Sz. P. r. őrnagy) jelentése szerint a panaszos elmondta, hogy mikor távozott és érkezett haza, arról is beszámolt, hogy a rendőröknek azért nem nyitott rögtön ajtót, mert fülhallgatón keresztül zenét hallgatott és nem hallotta meg a kopogást. Elmondta továbbá, hogy bajuszt évek óta visel, de ma úgy döntött, levágja, de erre különösebb oka nem volt. Ez a jelentés azonban egyáltalán nem számol be zavart viselkedésről.

A Testület már a fentiekben kifejtette, hogy a panaszossal szemben nem állt fenn az intézkedés megkezdésekor a bűncselekmény gyanúja. A Testület álláspontja szerint ezen a helyzeten a később, a helyszínen felmerült adatok (viselkedés, borotvált arc) sem változtattak érdemben. Egyrészt a körülményekre vonatkozó előadások a fentiek szerint ellentmondásosak, másrészt amennyiben a panaszossal személye már eleve lehetséges elkövetőként merült volna fel, akkor egyes körülmények alkalmasak lettek volna arra, hogy vele szemben a gyanút megerősítsék, de önmagukban semmiképp nem voltak megfelelőek arra, hogy a gyanút a panaszossal szemben a szabadságot súlyosan korlátozó intézkedéshez szükséges mértékben felkeltsék.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a panaszos előállítására is jogalap nélkül került sor, ezért ennek kapcsán sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

4) A panaszos sérelmezte, hogy az előállítás ideje alatt nem kapott inni.

A panaszos előadta, hogy először a rendőrkapitányság aulájában ültették le, ahol közvetlenül mellette ült egy rendőr, aki a panaszost felügyelte. A panaszos előtti asztalon egy kancsó víz volt, s a panaszos megkérdezte, hogy ihat-e belőle. A körülötte lévő rendőrök közül az egyik azt válaszolta, hogy nem ihat. A panaszos megkérdezte, hogy miért nem ihat, amire azt a választ adta neki a körülötte lévő rendőrök közül az egyik, hogy azért nem ihat, mert nincsen pohár. A panaszos ekkor azt mondta, hogy legalább a mosdóba engedjék ki vizet inni, de erre is csak az volt az őt körülvevő rendőrök egyikének válasza, hogy „majd ha eljön az ideje”. A panaszos képviselőjének véleménye szerint az intézkedő rendőrök azzal, hogy a panaszosnak nem engedték meg, hogy szomját oltsa, az emberi méltósághoz való jogát sértették meg.

A panaszos felügyeletét ellátó r. őrm. a jelentésében előadta, hogy az azóta eltelt idő (1 hónap) miatt már nem emlékszik arra, hogy kért-e tőle vizet a panaszos. Erre lett volna lehetőség, mert a fogdán található konyhában van erre a célra műanyag pohár. Tekintettel arra, hogy gyakorlatilag még a befogadás közben, a letéti jegyzőkönyv felvételekor közölték az „életvédelmisket”, hogy el lehet engedni, így összesen kb. 20 percet tartózkodott a panaszos az előállító helyiségben. Az eltelt idő miatt arra már szintén nem emlékszik, hogy ki akart-e kéredzkedni a panaszos a mosdóba, azonban amíg a letéti tárgyakat el nem veszik az előállítóba befogadott személytől, nem engedhető el a mosdóba a szabályzat szerint, hogy ne tehessen kárt magában, illetve ott az esetleg még nála levő tárgyakat ne rejthesse el.

Az Rtv. 2. §-a szerint „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyónbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.” A 18. § (2) bekezdése szerint a rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról.

Jelen esetben a panaszosi és a rendőri előadás között oly mértékű ellentmondás tapasztalható, amely további bizonyítékok hiányában nem oldható fel. Megjegyzi ugyanakkor a Testület, hogy sem a Rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet, sem a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás nem tartalmaz olyan rendelkezést, amire a r. őrmester hivatkozott.

Tekintettel arra, hogy az előadások közötti ellentmondás nem volt feloldható, a Testület álláspontja szerint a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem volt megállapítható azon kifogás kapcsán, hogy kifejezett, többszöri kérése ellenére sem biztosították számára a folyadékfogyasztás lehetőségét az előállítás időtartama alatt.

5) A telefonhasználat korlátozásával kapcsolatos panasz kapcsán az alábbiakat állapította meg a Testület.

A panaszos a rendőrkapitányság aulájában a telefonjával fel akarta hívni gyermekeinek édesanyját, ám csak arra volt lehetősége, hogy a személyt megcsörgetse, a rendőrök felszólították, hogy kapcsolja ki a telefonját, és az alkatrészeit szedje szét. A panaszos ennek eleget tett, ám a panaszost nem tájékoztatták arról, hogy miért nem élhet a hozzátartozója vagy más személy értesítésének jogával. Miután a panaszost a fogdára kísérték, újra jelezte, hogy fel kívánja hívni a gyermekei édesanyját, ám a fogdarészlegen szolgálatot teljesítő rendőrök egyike ezt nem engedélyezte a panaszosnak, csak annyit mondott neki, hogy adja meg a személy nevét és telefonszámát. A panaszos azt hitte, hogy legalább a rendőr

jelenlétében beszélhet a kapcsolattartóként megadott személlyel, ám a rendőr azt mondta, hogy ezt nem teheti meg.

A rendőri jelentések szerint a panaszt nyilatkoztatták arról, hogy kéri-e valakinek a kiértesítését, az által megjelölt két hozzátartozó kiértesítésére azonban már nem került sor, mivel a fogdára kísérést követően, 20 perccel később szabadították. A fogdaöri feladatokat ellátó r. őrmester előadása szerint pedig a befogadás során az előállított nem telefonálhat, a befogadáson kitöltött nyilatkozaton jelölheti meg, hogy kinek az értesítését kéri, amit az ügyelet teljesít.

Az Rtv. 17. § (1) bekezdése szerint a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magánítok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Az Rtv. 13. § (3) bekezdése értelmében ha a rendőrt az intézkedés megtételében tárgy akadályozza, azt eltávolíthatja, vagy az akadályt más módon elháríthatja, az ezzel okozott kárért a rendőrségnek az intézkedés alapjául szolgáló cselekményben vétlen károsultat kártalanítania kell.

Az Rtv. 18. § (1) bekezdése szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.

A Testület a mobiltelefonokkal kapcsolatos rendőrségi gyakorlatot a két rendelkezés összeolvasása alapján a következőképpen értékeli. Olyan esetekben, amikor a rendőri intézkedés célját veszélyezteti, ha az intézkedés alá vont személy mobiltelefonon ellenőrizetlenül lép kapcsolatba valakivel (pl. nem zárható ki, hogy bűntársát értesíti a gyanú szerint tetten ért elkövető), úgy az Rtv. 17. § (1) bekezdése kellő jogalapot biztosít a rendőrnek a telefon (mint az intézkedés eredményes végrehajtását akadályozó tárgy) elvételére, illetve a telefonálás korlátozására.

Ha ilyen körülmény az adott helyzetben nem áll fent, úgy a mobiltelefon használata korlátozásának nincsen jogalapja. Ilyen esetekben semmi nem zárja ki, hogy a hozzátartozót vagy más személyt az előállított személy a saját mobiltelefonján értesítse, *hiszen e jog fő szabály szerint az érintettet illeti meg, és az értesítés csak akkor rendőri feladat, ha a fogvatartott valamilyen okból nincsen abban a helyzetben, hogy értesítési jogával éljen.*

Jelen esetben a rendőrség nem jelölt meg olyan körülményt, ami alátámasztotta volna azt, hogy a panaszos előállítását akadályozta, vagy veszélyeztette volna, ha a panaszos a rendőrségi gépjárműben, vagy később a rendőrség épületében maga értesíthette volna a gyermekei édesanyját. Erre tekintettel a Testület álláspontja szerint a telefonhasználat korlátozásához nem álltak fenn a szükséges feltételek. Továbbá a rendőri jelentésekből kitűnik, hogy hiába nyilatkozott a panaszos a kiértesítésről, az az előállítás ideje alatt nem történt meg.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga a telefon használatának korlátozása, illetve a kiértesítés elmaradása miatt.

6) A panaszos sérelmezte, hogy a folyósón – több személy jelenlétében – fényképfelvételeket készítettek róla.

A panaszos képviselőjének álláspontja szerint a panaszosról képfelvételt készítő rendőröknek lehetősége lett volna arra, hogy a panaszost olyan helyre kísérik, ahol a panaszost nem teszik ki annak, hogy más személyek lássák, amint a rabosítás egyik elemét hajtják végre a panaszoson. Ezzel a panaszost lefényképező rendőrök újfent megsértették a panaszos emberi méltósághoz való jogát.

A konkrét esetben a Testület a rendőrségnek a panasszal összefüggésben küldött megkeresésében kifejezetten rákérdezett, hogy megfelelnek-e a valóságnak a panaszosi állítások, illetve, hogy amennyiben valóban az ügyfélnyilvánosság elől el nem zárt helyen került sor a fényképfelvételek felkészítésére, akkor ennek mi volt az oka. A rendőrség azonban egyáltalán nem válaszolt a fenti kérdésekre. A megküldött jelentések pedig csak az alábbiakat tartalmazzák. A kapitányságvezető átiratában előadta, hogy az intézkedés alá vont szerepének legrövidebb úton belüli tisztázására a legegyszerűbb megoldás, az érintettől készült fényképfelvétel bemutatása a sértettnek.

Az intézkedésben résztvevő r. őrnagy jelentése szerint a tanúnak végül a személyi igazolvány törzslapján és a vezetői engedély törzslapján szereplő fényképeket mutatták meg, ami alapján teljes bizonyossággal kizárta, hogy a panaszost látta volna a helyszínen.

A Testület itt ismét hivatkozik a fentebb már ismertetett azon gyakorlatára, miszerint olyan esetekben, amikor a panaszos állításait a rendőrség a Testület kifejezett kérése ellenére sem cáfolja érdemben, töretlen gyakorlata szerint a Testület elfogadja a panaszosi állítást. Ennek megfelelően a panaszos előadását jelen ügyben is elfogadta a történések valós leírásaként, és döntését arra alapozva hozta meg.

A rendőrség tehát egyrészt nem cáfolta a panaszosi válaszokat, másrészt nem jelölt meg olyan körülményt, ami indokolta volna, hogy a panaszos fényképezésére – amely alkalmas volt arra, hogy a kívülállókban a rabosítás látszatát keltse – a folyósón, mások jelenlétében kerüljön sor.

Az Rtv. 2. §- a általános jelleggel írja elő a rendőrség részére az emberi méltóság védelmét, az Rtv. 16.§ (4) bekezdése pedig a megalázó bánásmód tilalmát fogalmazza meg. („A rendőr nem alkalmazhat kínzást, kényszervallatást, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni. A rendőr az ilyen magatartás tanúsítójával szemben, annak megakadályozása érdekében, a szolgálati beosztására, a rendfokozatára, személyére tekintet nélkül köteles intézkedni.”)

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga, amikor mások jelenlétében a folyósón, nem pedig egy elkülönített, zárt helyen készítettek róla fényképfelvételeket, mivel ez a magatartás alkalmas volt arra, hogy másokban azt a látszatot keltse, hogy a panaszos éppen rabosításon vesz részt.

7) A panaszos sérelmezte, hogy a letételezés alatt le kellett vennie a szemüvegét, és azt csak 5-10 perc elteltével kaphatta vissza.

A panaszos jogi képviselőjének álláspontja szerint a szemüveg elvételével sérült a panaszos emberi méltósághoz és a testi integritáshoz való joga, illetve sérült a megalázó bánásmód Rtv. 16. (4) bekezdésben előírt tilalma is, mivel a szemüvege nélkül – ami álláspontja szerint

gyógyászati segédeszköz – a panaszos nem érzékelte megfelelően a környezetét, nem érezte magát biztonságban.

A fogdaőri feladatokat ellátó r. őrm. jelentésében előadta, hogy a panaszoson előállítóba történt felhozatalakor rajta volt a szemüveg, azt valamiért letette az asztalra, majd később visszatette, mert a letéti jegyzőkönyvet csak úgy tudta aláírni. Szemüveg elvételéről nem volt szó.

A jelen esetben a panaszos, illetve az intézkedő rendőr előadása oly mértékben vannak ellentmondásban, hogy további rendelkezésre álló bizonyíték hiányában az ellentmondás nem oldható fel.

Tekintettel arra, hogy a panaszos állítása és a rendőri iratok egymásnak ellentmondanak, és ezen ellentmondásokat további bizonyítási eszköz hiányában a Testület feloldani nem tudta, ezért úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltóságához való jogának, illetve az abból levezethető testi integritáshoz való jogának a sérelme nem megállapítható.

8) Az előállítás időtartamáról szóló igazolásra vonatkozó kifogás kapcsán a Testület az alábbiakat állapította meg.

A panaszos képviselője sérelmezte, hogy a panaszos részére átadott igazolás az előállítás jogalapjaként az Rtv. 33. § (1) bekezdés b) pontját jelöli meg. Az intézkedést foganatosító rendőrök azonban a panaszossal szemben folytatott eljárási cselekmény során egyetlen alkalommal sem hivatkoztak arra, hogy elfogására és előállítására elfogatóparancs alapján kerülne sor, továbbá nem mutattak semmilyen iratot, mely alapján a panaszos elfogását és előállítását foganatosították volna.

Az előállítás időtartamáról szóló – a panaszos által is aláírt – igazolás szerint a panaszos előállítására az Rtv. 33. § (1) bekezdés b) pontja alapján került sor, és 2012. szeptember 4-én 19 óra 10 perctől 20 óra 40 percig tartott. A panaszosnak ez idő alatt panasza vagy sérülése nem keletkezett. Az igazolás tartalmazza a Testületre vonatkozó jogorvoslati kioktatást, illetve az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának és a Magyar Helsinki Bizottságnak az elérhetőségeit.

A rendőrség nyilatkozata szerint a panaszossal szemben nem volt kiadva az intézkedés időpontjában elfogatóparancs, vele szemben az intézkedést bűncselekmény gyanúja alapozta meg.

Az Rtv. 33. § (1) b) pontja szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, aki ellen elfogatóparancsot, nemzetközi elfogatóparancsot, illetve európai elfogatóparancsot adtak ki.

A (4) bekezdés szerint az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

A fenti jogszabályokból megállapítható, hogy az igazolásnak nem kell tartalmaznia az előállítás okát, azonban a rendőrség Rtv. 24. § (1) bekezdésében előírt segítségnyújtási és tájékoztatási kötelezettségéből adódóan a rendőrség az előállítás okáról nem adhat téves

tájékoztatást. („A rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.”)

A rendőri iratokból kitűnik, hogy az igazolás az előállítás okaként tévesen jelölte meg az elfogatóparancsot. Az igazolás helyes kitöltésének garanciális jelentősége van, hiszen egyrészt igazolja az intézkedés tényét és az előállítás időtartamát, másrészt az intézkedő rendőrkapitányságot is megjelöli, ami fontos adat a későbbi esetleges jogorvoslati igény érvényesítéséhez.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga az igazolás téves kitöltése miatt.

9) A panaszos sérelmezte a tájékoztatás elmaradását is, ezzel kapcsolatban az alábbi megállapításokra jutott a Testület.

A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedés során sem az intézkedés okát, sem az előállítás okát nem mondták el neki, kérdése ellenére sem. Később a rendőrségen megpróbálta megtudni, hogy miért intézkedtek vele szemben, ekkor az „életvédelmisek” annyit mondtak el neki, hogy késelés történt a kerületben és a panaszos megfelelt a személyleírásnak. Arra azonban nem kapott magyarázatot, hogy a rendőrök miért mentek ki a címére, illetve hogy honnan tudták, hogy azon a laccímen, egy a személyleíráshoz hasonló személy él. Mivel a panaszos nem kapott tájékoztatást, a mai napig nem tudja, hogy miért állították elő.

a) Az Rtv. 20. § (2) bekezdése a szolgálati fellépés szabályai között előírja, hogy a rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

A rendőri jelentések egyáltalán nem tartalmaznak arra utalást, hogy az intézkedés kezdetén bármit is mondtak volna a panaszosnak az intézkedés okáról, céljáról. A panaszos hazaszállítását végző r. őrnagy ugyan úgy nyilatkozott, hogy amikor ő tájékoztatást adott később az előállítás okáról, a panaszos már tudta, hogy azért állították elő, mert hasonlított egy bűncselekmény elkövetőjére. Megjegyezte tovább azt is, hogy mivel a bűncselekmény pár órával korábban történt, az elszámoltatásáig nyomozástaktikai szempontból hibás lett volna az érintett személlyel ennél több információt megosztani.

A Testület itt ismét hivatkozik a fentebb már ismertetett azon gyakorlatára, miszerint olyan esetekben, amikor a panaszos állításait a rendőrség a Testület kifejezett kérése ellenére sem cáfolja érdemben, töretlen gyakorlata szerint a Testület elfogadja a panaszosi állítást. Ennek megfelelően a panaszos előadását jelen ügyben is elfogadta a történések valós leírásaként, és döntését arra alapozva hozta meg.

Ennek megfelelően a Testület abból indult ki, hogy a panaszost az intézkedés kezdetén bizonyosan senki sem tájékoztatta az intézkedés okáról, a szabadításkor azonban már tájékoztatást kapott az „életvédelmisektől”.

A fent hivatkozott jogszabályhely főszabályként az intézkedés kezdetekor teszi a rendőrség kötelezettségévé a tájékoztatást az intézkedés céljáról, ez alól csak akkor enged kivételt, ha az azonosítás és a tájékoztatást az eljárás eredményességét befolyásolná, pl. ha egy bűncselekmény elkövetését vagy folytatását kényszerítő eszközzel kell megakadályozni.

A Testület ugyan egyetért a rendőrség azon hivatkozásával, hogy nyomozástaktikai okokból szűkíteni kell a vélhető elkövetővel közlendő adatokat, és ezért pontos részleteket nem árulhattak el a panaszosnak a kérelés vonatkozásában, ám annak a közlése az intézkedés elején is elvárható lett volna, hogy felismerésre bemutatás céljából intézkedjen vele szemben és ezért kívánják előállítani, mivel hasonlít egy elkövetőre. Ezen közlés ugyanis nem tartalmaz semmilyen olyan információt – a tanú személyének megfelelő védelme mellett –, ami akár egy esetleges elkövetőnek segítséget nyújthatna abban, hogy tettét a hatóságok elől eltitkolja, vagy más módon leplezze.

Egy ilyen tartalmú közlés ugyanis megfelelően tartalmazza az intézkedés célját, okát anélkül, hogy tovább részleteket fedne fel a nyomozás állapotáról, ezért ezzel a rendőrség megfelelően eleget tett volna az Rtv. 20. §-ban írt előírásoknak.

A fentiekre tekintettel a Testület álláspontja szerint mulasztott akkor a rendőrség, amikor a fenti tartalmú tájékoztatást nem adta meg a panaszosnak az intézkedés kezdetén – függetlenül attól, hogy a későbbiekben ezt megkapta a panaszos –, ezért sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

b) Az Rtv. 33. § (4) bekezdése előírja, hogy az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés rögzíti, hogy az előállítás okáról megkapta a panaszos a tájékoztatást. A fogdaőr jelentésében pedig e körben úgy nyilatkozott, hogy ő csak annyi információt kapott, hogy bűncselekmény gyanúja miatt állították elő a panaszost, ám azt nem tudta, hogy milyen bűncselekmény miatt, így ezzel kapcsolatban nem tudott információt adni a panaszosnak.

Az előállításról szóló igazolást kiállító r. szds. jelentésében szintén úgy nyilatkozott, hogy nem tudott információt adni a panaszosnak az előállítás okáról, azonban átkísérte a panaszfelvételi helységről a BRFK Életvédelmi Osztály beosztottjához, hogy az érdemleges tájékoztatást megkaphassa. Vele az BRFK Életvédelmi Osztályának beosztottjai csak az előállításnak tényét közölték, annak okát nem.

A panaszos hazaszállítását végző r. őrnagy ugyanakkor a 2012. október 10-i jelentésében előadta, hogy a panaszost a kapitányságon vették fel és tájékoztatták, hogy milyen bűncselekmény miatt állították elő. Ugyanakkor megjegyezte a r. őrnagy, hogy a panaszosnak ekkor már tudomása volt arról, hogy azért állították elő, mert hasonlít egy személyre, aki a közelben bűncselekményt követett el.

A jelen esetben a panaszos, illetve az intézkedő rendőr előadása között ellentmondás mutatkozik tekintetben, hogy kapott-e tájékoztatást a panaszos az előállítás okáról, és hogy azt mikor kapta meg. Az előadások közötti ellentmondás pedig az további rendelkezésre álló bizonyíték hiányában az ellentmondás nem oldható fel.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint az ellentmondás feloldhatatlansága miatt a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

10) A rendőrök által használt hangnemet érintő kifogás kapcsán az alábbi megállapításokat teszi a Testület.

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök ordítózza utasították, amikor kérdéseket tett fel.

A Testület itt ismét hivatkozik a fentebb már ismertetett azon gyakorlatára, miszerint olyan esetekben, amikor a panaszos állításait a rendőrség a Testület kifejezett kérése ellenére sem cáfolja érdemben, töretlen gyakorlata szerint a Testület elfogadja a panaszosi állítást.

Ennek megfelelően a panaszos előadását jelen ügyben is elfogadta a történések valós leírásaként a hangnem tekintetében, és döntését arra alapozva hozta meg.

A Testület a panasz ezen része kapcsán emlékeztet az Rtv. fentebb hivatkozott 2. §-ára. Szükségesnek tartja kiemelni továbbá a Független Rendőri Szakszervezet főttségének, az Országos Rendőrfőkapitánynak, és a Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete főttségének a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét kihirdető, 2007. július 4-én Budapesten kelt közös nyilatkozatát (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely iránymutatásul szolgál a Rendőrség számára a rendőrök által követendő magatartás tekintetében. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrről vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „[a] rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint: „[...] tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [pl. 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgároknál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.” Az országos rendőrfőkapitány 2008. szeptember 10-én kelt, 25800/6/2008. RP. sz. határozatában ezzel a megközelítéssel egyetértett, és azt is kimondta, hogy még az intézkedés alá vontak „provokatív, durva, sértő magatartása sem mentheti az intézkedő rendőr ehhez hasonló viselkedését.”

A Testület mindezek alapján megállapította a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét a rendőrök által alkalmazott hangnem miatt.

11) A panaszos sérelmezte továbbá, hogy amikor a rendőrök hazaszállították, akkor egyrészt az úton továbbra is az ügygel kapcsolatban kérdezték, másrészt ismét bementek a lakásába, és ott szétnézték, közben azt kérdezték tőle, hogy milyen ruhadarabot viselt. Ezzel a panaszosban azt a látszatot keltették, hogy még mindig valamilyen eljárás van vele szemben folyamatban.

A panaszos hazaszállítását végző r. őrnagy a jelentésében előadta, hogy mivel a tanú igen rövid ideig látta az elkövetőt és a panaszos arcvonásait a borotválkozással lényegesen megváltoztatta, a lehetséges elkövetői körből történő megnyugtató kizárása érdekében került sor lakásának átvizsgálására. Tekintettel arra, hogy a panaszos ebbe beleegyezett, így nem volt szükség házkutatás elrendelésére. Ennek keretében átnézték a gépkocsiját, valamint a panaszos megmutatta aznap viselt ruházatát. A kizárás érdekében beszéltek továbbá szomszédjaival is. A hazaszállítás előtt a szükséges tájékoztatást megadták a rendőrök, és felajánlották, hogy hazaszállítják, valamint kizárása érdekében a lakásban lévő tárgyakat szemrevételezik. A panaszos megértette, hogy ez az ő érdekét is szolgálja – hiszen ha nem követte el a bűncselekményt nem találhatnak semmit sem nála – beleegyezett a lakás átnézésébe és a hazaszállításába. A rendőrök meghallgatták továbbá arra vonatkozóan is, hogy merre járt, mit csinált a nap folyamán, kikkel találkozott és van-e valamiféle tudomása a bűncselekménnyel kapcsolatban.

Tekintettel arra, hogy a rendőrkapitányság és a panaszos tartózkodási címe között gépkocsival körülbelül 2-3 perc az út van, így a „végig a bűncselekményről kérdeztük” előadás megfelelhet a valóságnak. Ebbe viszont beletartozik az is, hogy a panaszos is tett fel kérdéseket a bűncselekménnyel és az előállításával kapcsolatban, amelyre a kellő felvilágosítást megadták a rendőrök. Ennek során a panaszos megkérdezte, hogy ellene folyik-e ez az eljárás, erre választ kapott, elmondták neki, hogy nem, de szükséges az esetleges szerepének tisztázása. Az intézkedés végén világossá vált számára is, hogy sikerült személyét az esetleges elkövetők köréből kizárni.

A jelen esetben a panaszos, illetve az intézkedő rendőr előadása között ellentmondás mutatkozik tekintetben, hogy egyrészt a hazaszállítás során a kommunikáció egyirányú volt-e, másrészt, hogy a panaszos önként hozzájárult-e ahhoz, hogy a rendőrök az otthonába bemenjenek, és ott szétnézzenek. Az előadások oly mértékben vannak ellentmondásban, hogy az további rendelkezésre álló bizonyíték hiányában az nem oldható fel.

Mindezek alapján további bizonyítási eszközök hiányában a Testület nem tudta rekonstruálni az eseményeket, és emiatt a panaszos tisztességes eljáráshoz, illetve a magánlakás sérthetetlenségéhez fűződő jogának a sérelme nem volt megállapítható.

V.

A Testület álláspontja szerint a panaszossal szemben nem állt fenn az intézkedéshez szükséges mértékű gyanú, ezért egyrészt a Testület álláspontja szerint sérült a panaszos magánlakás sérthetetlenségéhez fűződő joga, másrészt a panaszos előállítására is jogalap nélkül került sor, ezért ennek kapcsán sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

A Testület tovább megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának a sérelmét a telefon használatának korlátozása, illetve a kiértésítés elmaradása miatt.

A Testület álláspontja szerint sérült továbbá a panaszos emberi méltósághoz való joga, amikor mások jelenlétében a folyóson, nem pedig egy elkülönített, zárt helyen készítettek róla fényképfelvételeket, mivel ez a magatartás alkalmas volt arra, hogy másokban azt a látszatot keltse, hogy a panaszos éppen rabosításon vesz részt. Szintén ugyanezen alapjoga sérült a panaszosnak a rendőrök által használt hangnem miatt.

Az előállítás időtartamáról kiállított igazolás téves tartalma miatt szintén sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

A Testület álláspontja szerint mulasztott akkor a rendőrség, amikor nem jelölte meg az intézkedés célját az intézkedés kezdetén, ezért sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

Ugyanakkor az iratok és a panaszos állítása közötti feloldhatatlan ellentmondás miatt – további bizonyítási eszköz hiányában – a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának, illetve az abból levezethető testi integritáshoz való jogának a sérelme nem megállapítható a szemüveggel kapcsolatos kifogás kapcsán. Szintén ugyanezen okból nem volt megállapítható a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme az előállítás okára vonatkozó szóbeli tájékoztatás kapcsán, illetve a panaszos tisztességes eljáráshoz, illetve a magánlakás sérthetlenségéhez fűződő jogának a sérelme az előállítás befejezését követő események vonatkozásában. Szintén nem volt megállapítható panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme azon kifogás kapcsán, hogy kifejezett, többszöri kérése ellenére sem biztosították számára a folyadékfogyasztás lehetőségét az előállítás időtartama alatt.

A sérelem súlyának megállapítását a különösen indokoltá teszi a konkrét esetben az, hogy a panaszossal szembeni gyanú hiányában a teljes intézkedéssorozatra jogalap hiányában jogszerűtlenül zajlott. Ezt tovább fokozták az egyes intézkedések kapcsán tapasztalt ellentmondások (pl. emberi méltóságot sértő módon lefényképezték le, ám ennek ellenére a nyilvántartásban szereplő fényképet mutatták be a tanúnak).

A Testület álláspontja szerint a sérelmek súlya és jellege indokoltá teszi a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2014. február 26.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag